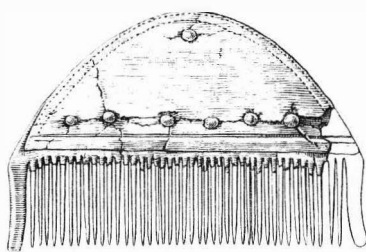

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1969

BRNO 1971

nelze tyto nálezy datovat přesněji než rámcově do 7.—8. století. Tomuto chronologickému zařazení zcela odpovídá také typ příbytku-polozemnice s otevřeným ohništěm při jednom rohu. Jeho obdobu představuje ještě menší chata ve čtverci KK—XI na slovanském hradisku Staré Zámky u Líšně, kladená rámcově do 8. století.⁵ Obě obydlí pak patří k typu, jenž je charakteristický pro starohradištní sídliště na jihozápadním Slovensku.⁶

V bezprostředním okolí polozemnice byly kromě slovanských střepů nalezeny dva střepy volutové kultury, další netypické pravěké střepy a několik keramických zlomků z doby římské.

P o z n á m k y :

¹ Z Mořic je v muzeu v Přerově střep (inv. č. 1279), nepochybně sídlištního původu. Je zdoben několika vícenásobnými vlnicemi a pásem horizontálních rýh, jež byly ryty za pohybu nádoby. Obtáčení na kruhu dosvědčují i jemné rýžky technické proveniencce pod vyhnutím okraje. Tento střep tedy pochází ze sídliště mladšího časového horizontu než jsou naše nálezy.

² Vysloveně starobylý je větší, okrajový střep uložený v muzeu v Přerově, inv. č. 6952. Kromě toho jsou tam mladší střepy (10. až 11. století).

³ Větší okrajový střep ze sídlištní jámy je v muzeu v Přerově, inv. č. 347.

⁴ Nálezy v muzeu v Přerově, inv. č. 6647, 7038, 7040.

⁵ Č. Staňa, Velkomoravské hradiště Staré Zámky u Líšně. (Stavební vývoj.) Monumentorum tutela, Bratislava, v tisku.

⁶ D. Bialeková, Závěrečná zpráva z výzkumov slovanských sídlisk v Nitrianskom Hrádku a Bešeňove, Slov. arch. VII 1959, 439—445.

Ein altslawisches Grubenhaus in Mořice (Bez. Prostějov). Beim Bau der Wirtschaftsgebäude für die LPG in Mořice, Bez. Prostějov, im Jahre 1969 wurden mehrere Objekte aus Vor- und Frühzeit gestört. Im Objekt Nr. 13/S erkannte man ein altslawisches Grubenhaus mit einer Feuerstelle in der nordöstlichen Ecke des Innenraums. Der Hausgrundriß war quadratisch, von 285 cm Seitenlänge, die Hütte etwa 40 cm tief in den gelblichen Löß eingetieft. Der Boden der Feuerstelle war mit kleinen Kieselsteinen ausgelegt. Nach der Zusammensetzung des Materials, der Profilierung und Verzierung der slawischen Keramik konnte das Objekt dem 7.—8. Jahrhundert zugewiesen werden.

STŘEDOHRADIŠTNÍ KOSTROVÉ HROBY V BZENCI

(okr. Hodonín)

ZDENĚK KLANICA, AÚ ČSAV Brno

(Tab. 29—30)

Počátkem července 1969 oznámila Vladimíra Pouchlá expedici AÚ ČSAV v Mikulčicích, že Anastasius Laga z Bzence našel při rigolování své zahrady, na níž si zakládá vinici, lidské kosti a nádobu.

Dne 10. července byl na místě proveden záchraňovací výzkum. Naleziště leží na severovýchodním svahu rozsáhlého pískového návrší, které se táhne napravo od silnice, vedoucí při severním okraji lužní nivy řeky Moravy z Moravského Písku do Bzence. Domek A. Lagy, č. 656, k němuž zahrada patří, je součástí kolonie u cukrovaru, od něhož je k nalezišti polní cestou asi 100 m. Majitel sousední zahrady Vladimír Miklenda, č. p. 635, mne informoval, že v těchto místech býval kdysi písečník.

H r o b 1.

Přibližně uprostřed svého pozemku, asi 20 m od cesty, která vede podél zahrad severozápadním směrem, vybral A. Laga údajně z hloubky 150 cm dobře zachované části lidské lebky a asi 2 m od ní z téže hloubky větší nádobu. Hrobová jáma ani bližší nalezové okolnosti nemohly být zjištěny.

Světle hnědý hrnec má vyhrnutý, šikmo seříznutý okraj. Na výduti jsou dva pruhy vlnic, mezi nimi pás rovnoběžných rýh. V — 16,2, po — 17,2, pd — 8,9 (tab. 30, 2).

H r o b 2.

Na rozhraní pozemků A. Lagy a V. Miklendy, asi 5 m jižně od hrobu 1, jsme položili zkušební sondu, která byla rozšířena poté, když se v hloubce 30 cm objevil ve žlutém písku promísený tmavý zásah. Nebyl pravidelný, zdálo se, že jde o výplň kuželovité jámy s nejasným ohraničením. Na jejím dně, v hloubce 130—140 cm pod povrchem, ležely zbytky lebky, vedle nich v neanatomické poloze neurčité zlomky kostí, patrně části dětské pánve a dlouhých kostí. (Tab. 29, 2.) Nad zbytky lebky byla nádobka (1), v blízkosti pánvičky zlomky náušnice (2).

1. Tmavošedý hrnec s vyhrnutým okrajem, na dně setva znatelná pětiúhelníková značka. Výduť zdobí ostré klikatky, umístěné mezi dva pásy rovnoběžných rýh, nad nimi pruh šikmých hřebenových vpichů. V — 13,5, po — 8,5, pd — 5,9 (tab. 30, 1).
2. Neurčité zlomky bronzového drátku ohnutého do oválu o průměru 1,5 cm.

Uvedené nálezy pocházejí s velkou pravděpodobností z kostrových hrobů, rozrušených při vybirání písku. Některé předměty z hrobů a části koster byly ponechány na místě, případně naházeny do jam a zahrnuty. Je možné, že jsou součástí většího pohřebiště, které podle popsanych nálezu můžeme rámcově datovat do střední doby hradištní.

Při letmém terénním průzkumu blízkého okolí naleziště byly asi 500 m od hrobů směrem k Těmicím nalezeny středohradištní střepy zároveň s laténskými, o nichž pojednává v tomto svazku zvláštní článek. Tato lokalita leží na mírném svahu, na jehož úbočí teče malý potok.

Nálezy z doby hradištní jsou uváděny v literatuře přímo z Bzence, z náměstí nebo z města,¹ sídliště z této doby je v lese nad loukami v trati „Ploštiny“ a též v trati „Bzinky“². Stojí za zmínku, že bohaté kostrové pohřebiště v Těmicích³ leží jen dva kilometry vzdušnou čarou od naleziště.

P o z n á m k y :

¹ I. L. Červinka, Slované na Moravě a říše Velkomoravská, Brno 1928, s. 172

² Archiv AÚ ČSAV v Brně.

³ I. L. Červinka, op. cit., s. 158.

Die mittelburgwallzeitlichen Skelettgräber von Bzenec (Bez. Hodonín). Gelegentlich der Rettungsgrabung der bei der Sandgewinnung zerstörten Skelettgräber hob man zwei Gefäße und das Bruchstück eines Bronzeohrings. Auch die zum Begräbnisplatz gehörige Siedlung wurde entdeckt.

NÁLEZ STŘEDOHRADIŠTNÍHO HROBU V MILOVICÍCH

(okr. Břeclav)

JOSEF UNGER, Okresní muzeum, Mikulov

Při výkopu vodovodu v jižní části obce narazili dělníci dne 16. května 1969 na zbytky zničeného středohradištního hrobu, z něhož se podařilo zachránit téměř celou nádobu, střepy z druhé nádoby, několik lidských kůstek a zbytky dřeva. Dřevo pocházelo z dřevěných prken pod nebožtíkem. Podle určení dr. E. Opravila je dřevo z dubu (*Quercus* sp.). Jedna z nalezených nádob je hrnek vejčitého tvaru hnědočerné barvy. Na povrchu je zdoben vodorovnými rýhami a několikanásobnými vlnicemi. Druhá rekonstruovaná nádoba je hrnec situlovitého tvaru hnědočerné barvy. Výzdoba sestávající z vrypů, několikanásobné vlnice a vodorovných rýh zaujímá horní tři čtvrtiny nádoby.

Fund eines mittelburgwallzeitlichen Grabes in Milovice (Bez. Břeclav). Durch die Rettungsgrabung konnten die Reste eines mittelburgwallzeitlichen Grabes gerettet werden. Man barg zwei Gefäße und Reste von Eichenholz.

ZJIŠTĚNÍ V ŠAKVICÍCH

(okr. Břeclav)

BORIS NOVOTNÝ, AÚ ČSAV Brno

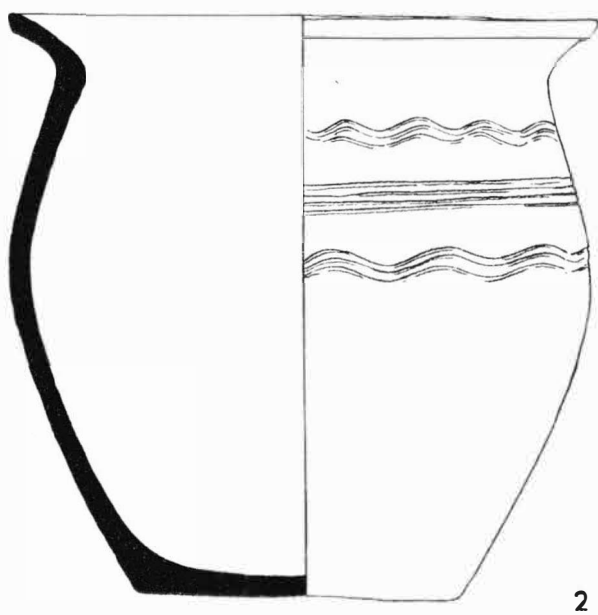
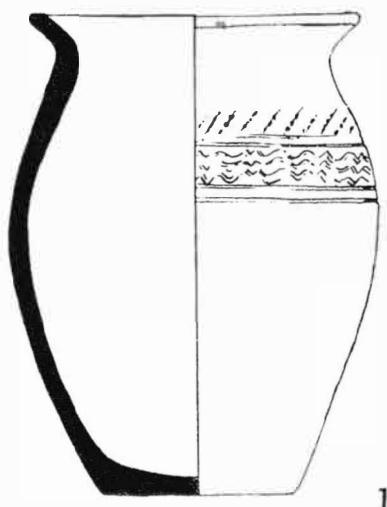
14. dubna 1969 byl proveden v pískovně JZD Šakvice záchranný výzkum dvou těžbou narušených objektů. Po vybrání jejich obsahu bylo zjištěno, že to jsou odpadové jámy se zlomky keramiky, typologicky spadající do doby sklonku 10. až počátku 11. století.

V červenci téhož roku tam byl proveden za účelem přípravy těžby písku větší plošný odkryv 50 cm mocné humusové vrstvy. Ještě ve spodních vrstvách humusu se porůznu nalézaly kostry dospělých lidí i dětí, orientované od západu k východu, nebo od severu k jihu. Osm zjištěných hrobů

Tab. 29

Bzence (okr. Hodonín). Záchraný výzkum na středohradištním poličbišti. — Rettungsgrabung auf einem mittelburgwallzeitlichen Gräberfeld.

Tab. 30

Bzenec (okr. Hodonín). Nález ze středohradištních kostrových hrobů. — Funde aus Skelettgräbern der mittleren Burgwallzeit.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1969

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: Prof. dr. Josef Poulik, DrSc.
Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový
Překlady: H. Plátková, dr. R. Tichý
Kresby: Doc. dr. B. Klíma, B. Ludikovská, R. Skopal
Na titulní obálce: Kostěný hřeběn z doby římské z Mořic (okr. Prostějov)
Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21
Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejně